

انسان شناسی فرهنگی:

موضوع مطالعه آن: جوامع معاصر و الگوهای مسلط

ویژگی ها و چشم اندازهای انسان شناسی:

کل گرایی

نسبیت گرایی

یکپارچگی فرهنگ

کارکردهای فرهنگ:

1. انسجام بخشی

2. قالب ریزی شخصیت

3. سازگاری

4. هویت بخشی

فرهنگ و تکنولوژی:

تکنولوژی و توسعه فرهنگی:

مزیت تکنولوژی مناسب با برای توسعه فرهنگی:

1. سنخیت تکنولوژی با نظام اجتماعی موجب تقویت تکنولوژی و موجب کاهش از هم گسیختگی فرهنگی می شود.

2. همنوایی فرهنگ و تکنولوژی سبب آسایش افراد می شود.

تمدن:

مرز بین فرهنگ و تمدن:

تعریف تمدن از نظر ویل دورانت

ویل دورانت و مارسل موس

مشخصات تمدن از نظر الیویا و الاهوس

1. تمدن ها دارای قوانین و مقررات هستند
2. تمدن ها دارای دولت هستند
3. همه تمدن ها شیوه ای برای ثبت و ضبط وقایع امور دارند
4. همه تمدن ها دارای نوعی هنر هستند.
5. همه تمدن ها آموزش و علم را انتقال می دهند.
6. همه تمدن ها دارای دین هستند.

فرهنگ پذیری:

انواع فرهنگ پذیری

1. فرهنگ پذیری یک طرفه
2. فرهنگ پذیری دوطرفه

انواع جوامع از نظر فرهنگ پذیری:

1. جوامع باز
2. جوامع بسته

وسایل ارتباط جمعی و فرهنگ پذیری:

جهانی شدن و فرهنگ پذیری:
ترکیب فرهنگی:

تاخر فرهنگی و شرایط آن:

1. وجود دو عنصر

2. هماهنگی و سازگاری دو عنصر گذشته مشخص شده باشد.

3. از نظر زمانی تغییر یکی از این دو عنصر سریع تر از دیگری باشد.

4. در مقایسه با گذشته این اختلاف و تغییر باعث کاهش مقدار هماهنگی و سازگاری باشد.

فرهنگ:

رفتار اکتسابی

رفتار غریزی

رفتار ژنتیک

یادگیری سخن

فرهنگ: واقعیت دهنده به معنا

فرهنگ پدیده ای یک پارچه

همسازی نهادها

فرهنگ پدیده ای تطبیق پذیر

فرهنگ های متفاوت و گروه های متفاوت

باستان شناسی:

مراحل پی در پی تکامل جسمانی انسان را بازسازی می کند.
رابطه میان فرهنگ مادی و رفتار بشری.

شیوه های زندگی اقوام پیشین و فراگرد های دگرگونی آنها را بررسی می کند.
ابزار باستان شناسی برای بازسازی جوامع اولیه ، بازمانده های مادی با استفاده از
کاوش و حفاری است.

کار باستان شناسی، هم بازسازی جوامع اخیر و هم بررسی دوران اولیه است که ماقبل
تاریخ نام دارد.

باستان شناسی برای ارائه دلایل خود به شواهد فرهنگی، نیاز دارد.
باستان شناسان برای تفسیر مدارک به داده ها نیاز دارند.

تغییرات فرهنگی:

ایستا شناسی و پویا شناسی:

از نظر تغییرات فرهنگی، فرهنگ به دو شاخه ایستا شناسی و پویا شناسی تقسیم می شود. ایستا شناسی فرهنگ را در حالت ایستا مورد مطالعه قرار می دهد. فرهنگ ایستا فرهنگی است که بر اثر عوامل گوناگون تاریخی و جغرافی کمتر با حوادث نو روبرو می شود و از نوآوری و اشاعه فرهنگی بهره نمی برد. در چنین جامعه ای زندگی حالت یکنواخت و ثابت دارد و سنت ها حاکم هستند در نتیجه نهادهای اجتماعی، کمتر تغییر می پذیرند و اوضاع اقتصادی،

اجتماعی، سیاسی و... هر فردی از قبل تعیین شده است.

پویا شناسی: پویا شناسی تغییرات و دگرگونی های فرهنگی را در همه زمان ها و مکان ها بررسی می کند. زیرا هر جامعه ای در حالتی از تلاطم فرهنگی به سر می برد و تغییر با زندگی انسان ها عجین شده است. در درون هر جامعه ای انقلاب فرهنگی خموش وجود دارد. تمایل به تغییر خاصیت ذاتی هر جامعه است. زیرا در جامعه مسایلی به وجود می آید که راه حلی برای آنها وجود ندارد.

عوامل تغییرات فرهنگی:

1. تکنولوژی:

2. عوامل اقتصادی:

3. نوآوری:

4. جمعیت:

انواع نوآوری: اختراع و اکتشاف

اختراع: ساختن چیزی است که در زمان گذشته ساخته نشده و در زمان های بعدی یا بعد از آن به وجود آمده است.

اکتشاف: شناختن چیزی است که در زمان گذشته شناخته نشده است.

نوآوری از دو جهت به فرهنگ یا میراث فرهنگی وابسته است:

1. اول آنکه برای به وجود آمدن یک عنصر نو باید یک عنصر کهنه در اختیار باشد.

2. دوم آنکه انسان وقتی نیازمند عنصر نو می شود و می تواند آن را فراهم آورد، این فرهنگ اوست که چنین اقتضاء می کند.

طرد انتخابی:

هر نوآوری فرهنگی برای آنکه در جامعه پذیرش اجتماعی پیدا کند و دوام بیاورد، باید برای خود وارد یک تنازع و جنگ شود تا به مرور زمان مفید بودن آن عنصر نسبت به عناصر قبلی به اثبات برسد. اگر مفید بودن آن عنصر نسبت به عناصر قبلی ثابت شد، دوام و بقاء می آورد، در غیر این صورت جامعه آن را طرد می کند.

پذیرش اجتماعی: نوآوری تا زمانی که محدود به یک یا چند نفر باشد، رفتار یا عادات فردی است و از زمانی که مورد پذیرش جمع و جامعه قرار گرفت و اشاعه یافت به صورت یک عنصر فرهنگی در می آید. پذیرش اجتماعی در صورتی مورد قبول اعضای یک جامعه جامعه قرار می گیرد که:

1. بهتر از عناصر قبلی جوابگوی نیازهای فرهنگی باشد.
2. گروه یا فرد نوآور از حیثیت منزلت و محبوبیت اجتماعی برخوردار باشد.

دگرگونی و تحول فرهنگی:

تغییر: ترکیب جامعه، جمعیت، قومیت ها، سازگاری، جایگاه سنت ها

عوامل مهم در فرهنگ پذیری:

1. سنخ های اجتماعی افراد

2. پذیرش رفتارهای نو

3. انعطاف پذیری اجتماعی

4. توانایی سیاسی و نظامی

فولکلور:

معانی فولکلور:

تعریف فولکلور:

به مجموعه ای از دانستنی ها، اعمال و رفتار گفته می شود که در بین عامه مردم بدون در نظر گرفتن فواید علمی و منطقی آن که از طریق شفاهی و نسل به نسل و با استفاده از تجربه به ارث رسیده است.

سه خصوصیت فولکلور از نظر «ورانیاک»:

1. فولکلور با استدلال و روش منطقی علمی همراه نیست.
2. فولکلور بر اساس میراث، فرهنگ و تمدن گذشته بنا شده است.
3. با وجود تغییر و تحولات در جامعه فولکلور همراه با فرهنگ جامعه است و ادامه می یابد.

تعریف فولکلور از نظر «وان ژنب»

فولکلور عبارت است از مجموعه ای از باورها و اعمال که انسان ها در زندگی از آن استفاده می کنند: مانند شیوه غذا خوردن، شیوه دوختن و لباس پوشیدن و...

ویژگی های فولکلور از نظر وان ژنب:

1. فولکلور مجموعه اعمال و رفتارهای جمعی است که در بین عامه مردم رایج باشد.
2. اعمال و رفتار فولکلوری بنا بر مقتضیات زمان تکرار می شوند.
3. فولکلور در زندگی انسان دارای کارکرد می باشد و نیازی را برآورده می کند.
4. ابداع کننده و به وجود آورنده اعمال فولکلوری در جامعه معلوم نیست و به تدریج در جریان زندگی اجتماعی انسان به وجود آمده است.
5. تعدادی از اعمال و رفتار فولکلوری خارج از نزاکت تلقی می شوند.

پیش قدمان فولکلور

ایران: صادق هدایت آثار نیرنگستان سال 1312 و فواید گیاهخواری سال 1306

رشید یاسمی مقاله ای در باب تعلیم و تربیت.

خارجی: «تابورو» ایتالیایی: قصه های خنده دار و...

رابله: شوخی عامیانه، قصه های جن و پری ، ضرب المثل ها

روحانیون و نویسندگان مسیحی: گردآوری مجموعه ای از معتقدات جامعه برای جلوگیری از

موارد غیر مفید.

عده ای که در زمینه طب عامیانه کار می کردند و برای جلوگیری از روش های مطالعه

نادرست درباره فولکلور.

پیش قدمان فولکلور

ایران: صادق هدایت آثار نیرنگستان سال 1312 و فواید گیاهخواری سال 1306

رشید یاسمی مقاله ای در باب تعلیم و تربیت.

خارجی: «تابورو» ایتالیایی: قصه های خنده دار و...

رابله: شوخی عامیانه، قصه های جن و پری ، ضرب المثل ها

روحانیون و نویسندگان مسیحی: گردآوری مجموعه ای از معتقدات جامعه برای جلوگیری از

موارد غیر مفید.

عده ای که در زمینه طب عامیانه کار می کردند و برای جلوگیری از روش های مطالعه

نادرست درباره فولکلور.

قلمرو فولکلور:

فولکلور در ابتدا به ادبیات شفاهی محدود می شد و شامل قصه ها، افسانه ها، آوازهای محلی، ضرب المثل ها و... بود. بعد از این فولکلور کم کم رنگ و بوی علمی به خود گرفت و آداب و رسوم عامه مردم مانند هنر، اعتقادات و باورها به آن اضافه گردید و به دیگر حوزه های فرهنگی جامعه وارد شد و به تدریج زمینه علمی شدن را در پیش گرفت. نیرنگستان هدایت در باره اعتقادات عامیانه، بازی ها و سرگرمی ها

قلمرو ضرب المثل ها:

وقایع تاریخی،داستان های عامیانه،ادبیات منظوم،ادبیات منثور،تعزیه،ضرب المثل ها ویژگی نسبیّت گرایي دارند

منشا و منابع ضرب المثل ها

1. فناوری های جدید، تلفن همراه

2. رسانه ها

3. مردم

ضرب المثل های جدید و قدیم : جنبه سرگرمی و جنبه پندآموزی

دلایل ماندگاری ضرب المثل ها:

1. چون دارای ویژگی استعاری و مجازی دارند موجب خیال پردازی می شوند.
2. در ادبیات داستانی و دراماتیک استفاده دارند.
3. بعضی از آنها دارای پیشینه هستند مانند منظوم و منثور
4. از دو قطب استعاره و مجاز در زبان استفاده می کنند

متل‌ها:

بخشی از ادبیات شفاهی هستند که روایت‌های گوناگونی را برای مخاطبین خود بازگو می‌کنند و علاوه بر جنبه سرگرم‌کنندگی، معانی متعددی هم را ارائه می‌کنند. مخاطبان اصلی متل کودکان و نوجوانان هستند که گاه به صورت شعر، نثر و... بیان می‌شود. شخصیت‌متل‌ها بیشتر حیوانات و مظاهر طبیعت و در برخی موارد انسان می‌باشند. متل‌ها ضمن سرگرمی دارای مضامین تربیتی و اجتماعی می‌باشند.

تعریف فولکلور از نظر «وان ژنب»

فولکلور عبارت است از مجموعه ای از باورها و اعمال که انسان ها در زندگی از آن استفاده می کنند: مانند شیوه غذا خوردن، شیوه دوختن و لباس پوشیدن و...

ویژگی های فولکلور از نظر وان ژنب:

1. فولکلور مجموعه اعمال و رفتارهای جمعی است که در بین عامه مردم رایج باشد.
2. اعمال و رفتار فولکلوری بنا بر مقتضیات زمان تکرار می شوند.
3. فولکلور در زندگی انسان دارای کارکرد می باشد و نیازی را برآورده می کند.
4. ابداع کننده و به وجود آورنده اعمال فولکلوری در جامعه معلوم نیست و به تدریج در جریان زندگی اجتماعی انسان به وجود آمده است.
5. تعدادی از اعمال و رفتار فولکلوری خارج از نزاکت تلقی می شوند.

پیش قدمان فولکلور

ایران: صادق هدایت آثار نیرنگستان سال 1312 و فواید گیاهخواری سال 1306

رشید یاسمی مقاله ای در باب تعلیم و تربیت.

خارجی: «تابورو» ایتالیایی: قصه های خنده دار و...

رابله: شوخی عامیانه، قصه های جن و پری ، ضرب المثل ها

روحانیون و نویسندگان مسیحی: گردآوری مجموعه ای از معتقدات جامعه برای جلوگیری از

موارد غیر مفید.

عده ای که در زمینه طب عامیانه کار می کردند و برای جلوگیری از روش های مطالعه

نادرست درباره فولکلور.

قلمرو فولکلور:

فولکلور در ابتدا به ادبیات شفاهی محدود می شد و شامل قصه ها، افسانه ها، آوازهای محلی، ضرب المثل ها و... بود. بعد از این فولکلور کم کم رنگ و بوی علمی به خود گرفت و آداب و رسوم عامه مردم مانند هنر، اعتقادات و باورها به آن اضافه گردید و به دیگر حوزه های فرهنگی جامعه وارد شد و به تدریج زمینه علمی شدن را در پیش گرفت. نیرنگستان هدایت در باره اعتقادات عامیانه، بازی ها و سرگرمی ها

افسانه ها: قصه ها داستان ها و...

کارکرد افسانه ها:

افزایش تاثیرات عاطفی بر مخاطب

هدایت دادن عواطف به سمت و سوی ادراک و تعقل

تثبیت کردن عواطف در فکر و منطق انسان

افزایش قدرت استدلال در انسان ها

رابط ارتباط سازی و حکمت آموزی به عرف جامعه (بر طرف کردن نواقص قوانین جامعه)

قدرت و رواج و نفوذ بیشتر در بین عامه مردم به دلیل اقناع کنندگی

افسانه ها ویژگی واقع گرایی و بازگو کننده حقیقت جامعه هستند.

انواع افسانه:

1. افسانه های انسانی که شخصیت آنها انسان است
2. افسانه های حیوانی که شخصیت های آنها حیوان است
3. افسانه های انسانی - حیوانی که ترکیبی هستند
4. افسانه های انسانی - طبیعی که شخصیت آنها انسان و عناصر طبیعی است
5. افسانه های حیوانی و طبیعی
6. افسانه های مافوق طبیعی
(دیو، جن و پری)

ضرب المثل:

استفاده از اصطلاحات یا جملات مجازی و کنایه در کنار و کاربرد زبان که به صورت مفاهیم معنادار بیان می شوند.

کاربرد ضرب المثل ها:

1. برای تلطیف کردن گفتگوها به کار می روند (شیرین و جذابیت دیالوگ ها)
2. کنایه ای بودن ضرب المثل ها مخاطب را در تولید معنا شرکت می دهد تا به عمق معنا برسد.

قلمرو ضرب المثل ها:

وقایع تاریخی،داستان های عامیانه،ادبیات منظوم،ادبیات منثور،تعزیه،ضرب المثل ها ویژگی نسبیت گرایی دارند

منشا و منابع ضرب المثل ها

1. فناوری های جدید، تلفن همراه

2. رسانه ها

3. مردم

ضرب المثل های جدید و قدیم : جنبه سرگرمی و جنبه پندآموزی

دلایل ماندگاری ضرب المثل ها:

1. چون دارای ویژگی استعاری و مجازی دارند موجب خیال پردازی می شوند.
2. در ادبیات داستانی و دراماتیک استفاده دارند.
3. بعضی از آنها دارای پیشینه هستند مانند منظوم و منثور
4. از دو قطب استعاره و مجاز در زبان استفاده می کنند

انواع روش تحقیق:

1- روش تحقیق کمی

2- روش تحقیق کیفی

ابزارهای گردآوری در روش تحقیق کیفی:

-مشاهده

- مصاحبه

- فیلم

- عکس

-اسناد

فیلم و عکس:

استفاده از فیلم و عکس در رشته انسان شناسی، زندگی روزانه گروه مورد تحقیق را به تصویر می کشد. فیلم پرونده ای قابل دیدن از رویدادهای زندگی به دست می دهد.

مزیت های روش فیلم و عکس:

- 1- سازگاری با روش های دیگر جمع آوری اطلاعات
- 2- بررسی رویدادهای گذشته
- 3- تصویر کشیدن پدیده ها به صورت عینی
- 4- مشخص نمودن زمان، مکان و موضوع تحقیق
- 5- نشان دادن رویدادهای طبیعی به صورت بصری

تجزیه و تحلیل داده ها در روش تحقیق کیفی:

تجزیه و تحلیل داده ها عبارت است از فرآیند تدوین، تنظیم و بیان مفهومی یا معنی انبوهی از داده های جمع آوری شده. تجزیه و تحلیل داده های کیفی تلاشی است در راه ابراز نظر کلی در مورد روابط بین طبقه هایی از داده ها که بنای بک تئوری را پایه ریزی می کند.

مراحل تجزیه و تحلیل داده ها در روش تحقیق کیفی:

- 1- سازماندهی داده ها
- 2- طبقه بندی داده ها و موضوع های اصلی
- 3- آزمون فرضیه با توجه به داده ها
- 4- تلاش برای توجیه مختلف داده ها
- 5- نوشتن و تهیه گزارش

1- در سازماندهی داده ها پژوهشگر باید مطالب جمع آوری شده را چندین بار بخواند تا رویدادها، نقل قول ها، گفتار دیگران و... مرتب شوند. سپس داده ها را فهرست بندی اصلاح ، ویرایش و سرانجام نهایی کند.

2- **طبقه بندی داده ها:** در فرآیند روش تحقیق کیفی این کار بسیار مشکل و پیچیده است. اولین گام در این زمینه این است که پژوهشگر باید به روی داده ها متمرکز شود. مرحله بعد ، مساله شناخت موضوع های اصلی، عقاید، نظر ها و.. می باشد که از اهمیت زیادی برخوردار است و داده ها باید از نظر معنا طبقه بندی شوند. طبقه بندی باعث می شود تا موضوع ها و الگو ها از دنیای دید پژوهشگر و دنیای تحقیق تفکیک شود.

3- آزمون فرضیه ها:

پس از طبقه بندی داده ها و تعیین الگوهایی که طبقه بندی های داده مقدار می گیرند، پژوهشگران فرآیند ارزیابی فرضیه ها را شروع می کنند. یعنی پژوهشگران با استفاده از داده ها، آنها را به آزمون می گذارند. به بیان دیگر، پژوهشگران به دنبال داده هایی هستند که فرضیه ها بر آنها قرار دارد و سعی می شود موارد منفی الگوها شناسایی شوند. در آزمون فرضیه با توجه به شایستگی اطلاعاتی؛ قابل اعتبار بودن، مفید بودن داده ها را مورد ارزیابی قرار می گیرد.

4- توضیح و توجیح داده ها:

پس از طبقه بندی داده ها و تعیین رابطه آنها پژوهشگر باید بین داده ها و رابطه های آنها را توجیه کند.

5- نوشتن و تهیه گزارش :

نوشتن داده های متعلق به تحقیق کیفی چیزی جزء فرآیند تحلیل نیست. در این مرحله پژوهشگر در گزینش واژگان و جمله های خاص دست به نوعی تفسیر می زند تا بتواند به انبوهی از داده ها و اطلاعات خام، شکل و معنا بدهد. در روش کیفی دو موضوع معقول بودن و مفید بودن نهفته است و به هنگام طرح ریزی تحقیق باید به مساله ارزش، اعتماد، درستی و معقول بودن تحقیق توجه شود.